

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO 2.137, 2.138, 2.138-1, 2.144, 2.146,
2.148, 2.178 IR 2.181 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

(toliau – Projektas)

(TAP NR. TAP-20-509(2)); TAIS NR. 20-1003(3))

2020-04-22 Nr.

Vilnius

Projekto rengėja: Teisingumo ministerija

Projekto tikslas: modernizuoti Įgaliojimų registrą siekiant paprastesnio ir greitesnio įgaliojimų sudarymo proceso, operatyvesnės ir patogesnės šių dokumentų galiojimo patikros bei išregistravimo.

Dabartinė situacija: Įgaliojimų registre (toliau - Registras) registruojami notarine tvarka patvirtinti, jiems prilyginami ir IT priemonėmis sudaryti supaprastinti įgaliojimai. Numatyta galimybė IT priemonėmis sudaryti ir Registre įregistruoti ir kitus įgaliojimus, tačiau tokia galimybė turi būti numatyta kituose teisės aktuose.

Prokūra (t.y. įgaliojimas, kuriuo juridinis asmuo (verslininkas) suteikia teisę savo darbuotojui ar kitam asmeniui atlikti visus teisinius veiksmus, susijusius su juridinio asmens (verslininko) verslu) sudaroma paprasta rašytine forma, tačiau privalo būti registruota teisės aktų nustatyta tvarka. Pagal Juridinių asmenų registro nuostatus šiuo metu prokūros registruojamos Juridinių asmenų registre.

Galiojantis CK reikalavimas notarine tvarka tvirtinti įgaliojimus fizinio asmens vardu atlikti veiksmus, susijusius su juridiniais asmenimis (išskyrus įstatymų numatytus atvejus) siejamas išskirtinai su subjekto forma – jis būtinas norint įgalioti atlikti veiksmus, susijusius su *juridiniais asmenimis*, – tuo tarpu analogiškas įgaliojimas *tiems patiems veiksams, tik susijusiems su fiziniu asmeniu, gali būti sudaromas paprasta rašytine forma* (pvz.: įgaliojimas sudaryti sutartį dėl remonto darbų arba įgaliojimas sudaryti nuomos sutartį – kai samdoma arba nuomotoju yra įmonė, įgaliojimas tvirtinamas notariškai, bet jei samdomas arba nuomotojas yra fizinis asmuo – užtenka paprastos rašytinės formos).

Pagal galiojančias CK nuostatas, notariškai patvirtintas įgaliojimas gali būti panaikintas ir duomenis Registrui gali perduoti tik notaras, todėl tai trunka nemažai laiko (įgaliotojo vizitas pas notarą; notaro pranešimo Registrui parengimas ir perdavimas) – toks reguliavimas ydingas ypač kai būtina įgaliojimą atšaukti nedelsiant (pvz. siekiant užkirsti kelią neteisėtai įgaliotinio veiklai ar pan.).

Projekto esmė: Projektu būtų sudaryta galimybė ne tik supaprastinta tvarka tvirtinamus, bet visus įgaliojimus (kuriems neprivalomas notarinis ar jam prilygintas tvirtinimas) sudaryti IT priemonėmis ir juos centralizuotai tvarkyti. Tai leistų itin operatyviai įgalioti kitą asmenį, sumažintų įgaliotojų finansinę naštą, užkirstų kelią galimam paprastos rašytinės formos įgaliojimų klastojimui, užtikrintų civilinių sandorių, sudaromų įgaliojimo pagrindu, patikimumą ir saugumą. Įgaliojimo sudarymas IT priemonėmis dėl Registro sąveikos su Gyventojų registru bei Neveiksnių ir ribotai veikusių asmenų registru, padėtų civilinėje apyvartoje išvengti įgaliojimų, kuriuos sudaro asmenys neturintys tam teisės arba kurie išduoti tokiems asmenims. Norint patikrinti, ar asmuo turi pagrindą veikti įgaliotojo vardu, bus užtikrintos galimybės Registre patikrinti, ar duotas įgaliojimas galioja.

Siekiant įgalioti kitą asmenį nebereikės fiziškai įgaliotiniui perduoti įgaliojimo (išskyrus atvejus, kai notarinis, jam prilygintas ar supaprastintas patvirtinimas yra privalomas), nes jis bus įregistruotas ir prieinamas viešame registre. Taip pat bus sudarytos sąlygos patogiai ir operatyviai panaikinti įgaliojimą IT priemonėmis ir iš karto jį išregistruoti, kas leis apsaugoti įgaliotoją, ypač tais atvejais, kai įgaliotinio veiksmai neatitiktų įgaliotojo interesų.

Įstatymo projektu numatoma, kad prokūros, kaip ir kiti įgaliojimai, bus registruojami Registre. Tokiu būdu, visi įgaliojimai bus tvarkomi viename registre, o Juridinių asmenų registre bus daromos atitinkamos žymos apie sudarytas prokūras.

Numatoma, kad įgaliotojas, naudodamasis e. parašu, e. bankininkyste ar kitomis saugiomis asmens identifikavimo priemonėmis, prisijungęs prie elektroninės paslaugos turės galimybę pasirinkti vieną iš įgaliojimo ruošinių ir jame įrašyti savo ir įgaliotinio pagrindinius asmens duomenis (kiti duomenys bus gaunami sąveikos būdu iš susijusių registru), įgaliojimo terminą, įgaliojimo turinį ir kitus Registro nuostatų nustatytus duomenis.

Įtvirtinama galimybė įgaliotojui pasirinkti, ar įgaliojimą veiksams, susijusiems su juridiniais asmenimis, tvirtinti notariškai, ar sudaryti įgaliojimą IT priemonėmis įregistruojant Registre.

Registro modernizavimą numatoma atlikti dviem etapais (planuojama I etapo pabaiga – 2022 m. birželio 1 d., II – 2023 m. sausio 1 d.). Preliminarus lėšų poreikis ~497 000 eur (lėšos nurodomos be PVM); planuojamos valstybės biudžeto (esant galimybei – taip pat ir ES struktūrinių fondų) kartu su VĮ Registrų centro lėšomis:

I etapui – 250 000 eur (iš jų: Registro techninio aprašo ir jo modernizavimo paslaugų pirkimo techninės specifikacijos parengimas – 40 000 eur; Registro investicijų projekto adaptavimas pagal 2014–2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programą – 6 000 eur; Vartotojų patenkinimo teikiamomis paslaugomis tyrimas – 10 000 eur; Registro modernizavimo I etapas – 194 000 eur),

II etapui – 247 000 eur.

Derinimas: projektas teiktas derinti Ekonomikos ir inovacijų, Finansų, Užsienio reikalų, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoms, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai, Nacionalinei teismų administracijai, Specialiųjų tyrimų tarnybai, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai, Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai, Lietuvos notarų rūmams, Lietuvos verslo konfederacijai, Lietuvos bankų asociacijai, Lietuvos laisvosios rinkos institutui, Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybai. Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos verslo konfederacija, Lietuvos laisvosios rinkos institutas bei Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo taryba nustatytu laiku pastabų nepateikė. Pastabos, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies, aptartos derinimo pažymoje kuri buvo teikta su pirminiu projekto variantu (rengėjų pateikti argumentai iš esmės vertintini kaip pakankami neatsižvelgimui į teiktas pastabas).

Pirminis projekto variantas buvo grąžintas rengėjams tobulinti.

Pakartotinai pateiktas projektas pataisytas atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas projektui (2020 m. balandžio 7 d. išvada Nr. NV-975).

Į Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupės 2020 m. balandžio 8 d. pažymoje Nr. NV-981 pateiktą pasiūlymą, atsižvelgiant į didelę derinimo pažymos apimtį (36 lapai, kai pats projektas tik 2 lapai) suorganizuoti suinteresuotų institucijų atstovų pasitarimą, siekiant susiderinti nesutarimus keliančias projekto nuostatas, atsižvelgta nebuvo.

Atitikimas Vyriausybės programai: projektas prisideda prie Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 3.1.4.2 veiksmo „Registrų ir valstybės informacinių sistemų modernizavimas, atsisakant neefektyvių duomenų bazių ir užtikrinant valstybės informacinių išteklių funkcinių suderinamumą ir patogų naudojimą“ įgyvendinimo.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome rengėjams įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas projektui (2020 m. balandžio 21 d. išvada Nr. NV-1128).

Siūlome projektą teikti į Tarpinstitucinį pasitarimą.

Audrius Kasinskas, tel. +370 706 63733, el. p. audrius.kasinskas@lrv.lt